СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 30-го ЛИПНЯ 1948. — No. 175. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 30, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ ДОВЕРШЕНИМИ ФАКТАМИ

ПОЧАЛАСЯ НОВА ДОБА УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ; В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ ВІДБУЛАСЯ ПЕРША СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ, ЩО ПРИЙНЯЛА ДО ВІДОМА РЕОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ. ФОРМАЛЬНЕ ПОТВЕРДЖЕННЯ НЕДІЙСНОСТИ ВАРШАВСЬКОГО ДОГОВОРУ, СХВАЛЕНО ДЕКЛЯРАЦІЮ ТА ВИНЕСЕНО ІСТОРИЧНІ РІШЕННЯ ЗАГАЛЬНО-УКРАЇНСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ.

Комунікат Української Національної Ради

Нав'язуючи до актів українського національно-державного будівництва і до традиції української національно-визвольної боротьби від давнього минулого по сьогоднішній день та спираючись на волю діючих тепер українських політичних організацій, створено Українську Національну Раду.

До Укрнаїнської Національної Ради увійшли представники українських тепер діючих політичних організацій, а саме: Українського Національно-Демократичного Об'днання, Українського Національно-Державного Союзу, Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії, Української Партії Соціялістів-Революціонерів, Української Соціялістично-Радикальної Партії, Української Революційно-Демократичної Партії, Організації Українських Націоналістів і Організації Українських Націоналістів Революціонерів.

В днях 16—20 липня 1948 року в одному з міст Західньої Европи відбулася перша сесія Української Національної Ради. Відкриття Української Національної Ради довершив Голова Директорії Української Народньої Республіки та виголосив державно-правну деклярацію.

Українська Національна Рада, по зложенні присяги усіх її членів, обрала свою Президію в складі Голови, чотирьох його Заступників та Секретаря.

На місце дотеперішнього Виконного Органу Українська Національна Рада прийняла до відома новий його склад, який зложив присягу перед Українською Національною Радою, як своїм зверхнім органом.

Впродовж своїх засідань Українська Національна Рада схвалила свою Декларацію та важливі постанови загально-національного значення, а між іншими: створення національного фонду, національного катастру Світового Союзу Українців та інші, які передано Виконному Органові до реалізації.

Створенням Української Аацінальної Ради та Виконного Органу в новому складі повстав спільно-єдиний український національно-політичний Центр, до якого від довшого часу прямували українські політичні організації.

Дня 21. липня 1948.

ПРЕЗИДІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ.

Перша Сесія Української Національної Ради

(Власна кореспонденція „Свободи").

Перша Сесія Української Національної Ради відбулася в одному з міст Західньої Европи 16—20 липня 1948 року. Те, про що мріяли українські патріоти не один десяток літ після окупації сусідніми державами Української Народньої Республіки, стало фактом: едність українських політичних сил на радість українського народу, супроти бажання ворогів **здійснена.** Делегати до Національної Ради зібралися в гарно прикрашеній залі ранком 16. липня в 10 годині. На стінах, удекорованих килимами, бачимо український національний прапор, державний герб — Тризуб, та знаки всіх українських земель. Засідання Української Національної Ради відкрив голова Директорії Української Народньої Республіки. Цим актом засвідчено, що Українська Національна Рада дорожить традицією нашої державности, за яку після революції 1917 року боролись, терпіли муки і умірали вірні сини українського народу.

Повна тиша опановує залю. Найстарший віком член Національної Ради складає присягу для тимчасового головування до виборів постійної Президії Української Національної Ради:

„Присягаю Богові і своєму народові, що буду вірно служити моїй Батьківщині, борючися за її визволення і в своїй діяльності руководитися едино добром української нації".

Після цього з членів Національної Ради покликано двох секретарів і двох скрутаторів (для численння голосів при виборах Голови Ради та членів Президії).

Усі члени Національної Ради встають для зложення присяги. Текст присяги прочитує тимчасовий Голова, і кожний зокрема, названий по імені, каже: „Присягаю". Актом присяги делеговані до Національної Ради особи набувають права членства в цій установі. Далі Національна Рада вибирає Президію: Голову, його Заступників і Секретарів. Голова Національної Ради дає слово Президентові Директорії Укранїської Народньої Республіки для деклярації.

В цій декляраціі зазначено, між іншим:

„В далекому минулому були різні трактати між Україною й її сусідами. Ті трактати не завжди відповідали інтересам нашої Батьківщини, бо тяжкі обставини нашої визвольної боротьби не дозволяли нам диктувати сусідам нашу волю. Найпізнішою спробою трактату була так звана Варшавська умова 1920 року, про яку мушу тут згадати, бо про ту умову тепер особливо часто пишуть. Вимагають навіть її уневажнення, так ніби вона до цього часу була дійсною. Цієї умови не ратифікувала ні українська ані польська сторона, остання навіть зірвала її в Ризі сепаратним трактатом Польщі з Росією. Тоді ж наша делегація на чолі з сенатором Шелухином, з уповноваження нашого уряду, зложила заяву про уневаження Варшавської умови. І пізніше, включаючи боротьбу Карпатської України за незалежність, в якій співробітники уряду брали активну участь, наш уряд ніколи не вважав себе зв'язаним тією умовою. Були пізніші офіційні заяви членів уряду, було і моє офіційне ствердження в листі до громадськости на весні 1945 року про неважність тієї умови. Негативні наслідки Варшавської умови полягали насамперед в тому, що вона спряла розбиттю наших національних сил і викликала полеміку, яка не затихла до останнього часу. Тому вважаю необхідним перед Високими Зборами ще раз ствердити, що **Варшавська умова є документом минулого часу, вигаслим протягом півроку по його підписанні, не обов'язуючим і нині не існуючим.**

Головною підставою нашої боротьби були й будуть власні сили українського народу. Та спираючись на ті сили, мусимо шукати таких могутніх союзників, які, в своїх власних інтересах, допомогли б нам, бо без сторонньої допомоги наші завдання будуть занадто тяжкі. Тільки шукаючи союзників, ми не сміємо іти на якісь компроміси в справі нашої державної суверенности та інтеґральности наших земель".

Після виголошення декляраціі Голова Директорії УНР складає присягу на руки Голови Національної Ради, що буде в своїй діяльності поступа-

(Докінчення на стор. 3-тій).

ПРОВІРКА ШПИГУНСЬКИХ ЗАТІЙ ЗАПОЧАТКОВАНА В СТОЛИЦІ

Вашинґтон, 28 липня. — Секретар стейту Джордж К. Маршал настановив громадянський комітет з трьох людей для провірки закидів, наче б то через Обєднані Держави продиралися до Америки чужинні шпигуни й підривні елементи, які загрожують безпеченству Злучених Держав. У склад громадянського комітету входять: Бенджамин М. Мек Келвей, редактор щоденника Вашинґтон Івнинґ Стар; Джеймс Г. Ров, колишній асистент генерального прокуратора в Монтані; Марселус С. Шайлд, колишній помічник конгресової комісії приділів. — З головної кватири Обєднаних Держав у Лейк Соксес наспіли вісті, що ця організація не має що закривати. Заступник генерального секретаря О.Д., Аркадій Соболев, заявив, що він дістав запевнення, що департамент стейту Злучених Держав не буде домагатися жадних інформацій від О.Д.

Комісія Неамериканських Діянь палати репрезентантів вислала візвання до панни Елизабет Т. Бентлі, щоб вона розкрила шпигунську діяльність комуністів в Америці на підставі матеріялу, який вона призбирала, коли сама служила як шпигунка для Совєтів. Панна Бентлі це ославлена деякими щоденниками „блондинка", яка діставала звіти від американських урядовців. Вони за спонукою комуністів, видобували тайни федерального уряду впродовж кількох літ для пересилки їх до Москви. Вона опісля зрадила комуністів і передала свої матеріяли Федеральному Бюрові Інвестиґацій. Конгресмен Дж. Парнел Тамес, предсідник комісії палати репрезентантів, заявив, що переслухання панни Бентлі буде тайне, одначе комісія опісля оприлюднить загальні вісті про розгалуження комуністичного й совєтського шпигунства в Америці. Мис Бентлі живе в готелі Ст. Джордж в Бруклині, Н. И., одначе від кількох днів вона звідти щезла.

СТЕЙТ НЮ ЙОРК ГОТОВИЙ ПРИМІСТИТИ 50,000 ІМІҐРАНТІВ З СКИТАЛЬЩИНИ

Ню Йорк. — Стейтовий промисловий комісар Едвард Корсі виявив, що стейт Ню Йорк приготований прийняти на мешкання й працю 50,000 нових іміґрантів, як лише федеральна влада наладить апарат для їх спровадження. Як приклади, як можа примістити нових іміґрантів, Корсі подав таке: в кравецькій індустрії, яка займається виробом жіночих убрань, потрібно вже тепер 10,000 вправних робітників; фабрика одягів Бонд Клотинґ Компані в Рочестер прийме 3,000 кравців — по 100 місячно — і постарається навіть за мешкання; якщо буде треба, то побудує окремі доми для нових робітників в околиці міста; стейтовий комісар рільництва каже, що в стейті Ню Йорку найдуть працю 30 відсотків іміґрантів на фармах, якщо федеральний уряд призначить такий відсоток іміґрантів для стейту. Такі іміґранти можуть жити в фермерських домах, а деякі фермері годяться відступити для них свої доми; при стейтових шпиталях найдуть працю 15,000 людей, а такі зайняття, як направа годинників або делікатних інструментів давно не мають відповідної кількости фахових робітників. Таксамо мається справа з домашньою службою, в якій постійно бракує охочих до праці; велика фабрика печива в Ню Йорку вже тепер прийме 300 фахових пекарів, як що могла б їх найти між новими іміґрантами.

Стейтова комісія віднеслася до конґресу з домаганням перевести якнайшвидше поправки до закону про допущення скитальників, щоб можна дістати до Злучених Держав 400,000 іміґрантів без зайвих обмежень, які ухвалено в попередній сесії конґресу.

РЕСПУБЛИКАНЦІ СКЛАЛИ ПЛЯН АКЦІЇ НАД ПРЕДЯВЛЕННЯМИ ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон. — Сенатори-Республиканці погодилися над пляном, що зробити з домаганнями президента Трумана, поставленими ним у його промові в вівторок. На підставі цього пляну банкова комісія сенату й палати репрезентантів почне переслухання над економічними предявленнями президента, тобто в справі стримання інфляції. Республиканські провідники сенату згодилися теж на дискусію над законопроєктом для знесення податку від голосування в південних стейтах. Цей законопроєкт вже перейшов у палаті репрезентантів минулої сесії. Яких 20 сенаторів-демократів з південних стейтів заповіли обструкцію проти того билу.

ЛЕТУНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ НАД МАЙДАНОМ АЙДЕЛВАЙЛД.

Ню Йорк. — На суботу 31 липня призначено віддання до прилюдного вжитку Міжнародного Летунського Майдану Айделвайд під Ню Йорком. З нагоди відкриття майдану відбудеться демонстрація американського летництва, в якій візьмуть участь 1,400 літаків найрізнородніщих типів. На манiфестацію приде Труман, нюйорський губернатор Тамес Е. Дюї, губернатор стейту Ню Джерзі Алфред Е. Дрискол і інші визначні особи з політичного, бизнесового й наукового, а головно з військового світу. Для береження особи президента пороблено спеціяльні зарядження з огляду на напружене міжнародне положення.

НЕСПОДІВАНА ПОРАЗКА ЛІБЕРАЛІВ В ПРОВІНЦІЇ КВІБЕК,

Отава, Канада. — Провінціональний премієр Моріс Дюплесіс відніс сензаційну перемогу при виборах до провінціонального парляменту Квебеку. Ліберальної партії можна пеЗпоміж кандидатів його партії Національного Союзу вибрано 63 на загальну кількість 92 місць у леґіслативі, а 15 кандидатів має запевнену більшість. З лібералів вибрано 5, а правдоподібну більшість мають ще 3 ліберальні кандидати.

КАТАСТРОФАЛЬНА ЕКСПЛЬОЗІЯ ФАБРИКИ В НІМЕЧЧИНІ

ЕКСПЛЬОДУВАЛА ХЕМІЧНА ФАБРИКА І. Ґ. Ф. В ЛЮДВІҐСГАФЕН, У ФРАНЦУЗЬКІЙ ЗОНІ. ПОНАД 300 ВБИТИХ І БІЛЯ 6,000 ПОРАНЕНИХ. НАШЕ ВІЙСЬКО БЕРЕ УЧАСТЬ В РЯТУНКОВІЙ АКЦІЇ. ПРИЧИНА КАТАСТРОФИ ЩЕ НЕ УСТАЛЕНА.

Людвіґсгафен, Німеччина, 29 липня. В цьому місті у французькій зоні трапилась вчора катастрофальна експльозія хемічної фабрики відомої німецької фірми І. Ґ. Фарбен Індустрі, жертвою якої впало понад 300 вбитих і понад 6,000 поранених, з того половина поза фабрикою. Точної кількости жертв ще не можна було усталити, бо рятункова акція, в якій крім німецької поліції та санітарної обслуги беруть участь теж французькі і американські військові частини, ще продовжується. Лікарні в трьох містах заповнені раненими, біля яких заходяться тисячі лікарів. З-під руїн ще доносяться стогони вміраючих. Багатьом смертельно пораненим священики віддають останню прислугу таки на місці катастрофи. Перша експльозія трапилася вчора після полудня, безпосередньо перед тим, як фабрику мали залишити 25,000 затруднених в ній робітників. Після того наступили дальші експльозії, спричинюючи жахливе спустошення в цілій околиці. Гук експльозії було чути в дооколичних містах, теж в американській зоні за Рейном. Експльодована фабрика виробляла хемікалії і медикаменти, але в останньому кружляли теж не потверджені вістки, що французькі власті використовують її теж до виробу високо експльозивного матеріялу для ракетових літаків, та для ракет взагалі. Причини експльозії докищо не усталено і місцеві та окупаційні власті відмовляються від будьяких коментарів на цю тему.

ЮГОСЛАВІЯ ОБВИНУВАЧУЄ АМЕРИКУ В ЗАГРОЗІ МИРУ...

Лейк Соксес, 29 липня. Югославський большевицький уряд звернувся до Ради Безпеки ОД зі зажаленням, що Злучені Держави і Британія загрожують мирові, ведучи кампанію за прилучення Трієсту до Італії. Зі західного боку, замість відповідати на це безглузне обвинувачення, взяли його докищо під дипломатичний мікроскоп, щоби ствердити наскільки воно стоїть у зв'язку з теперішнім конфліктом в „комуністичній сім'ї".

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПРОПОНУЮТЬ СОВЄТАМ КОНФЕРЕНЦІЮ НА ТЕМУ ВСІХ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ПРОБЛЕМ

Лондон, 29 липня. Вчора тут повідомлено, що Злучені Держави, Британія і Франція задумують запропонувати Совєтам конференцію, яка охоплювала б не тільки Німеччину і Берлін, але теж інші европейські проблеми, головно справу Австрії і Трієсту. Справу представлять совєтському міністрові закордонних справ західні амбасадори вже в найблищому часі і все залежатиме від совєтського становища. Якщоб воно було негативне, тоді добачується можливість ще одного і останнього вже дипломатичного кроку західних союзників, іменно, передачу справи Раді Безпеки О.Д., як загрозливої для світового миру.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ГОСПОДАРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ ЗАХІДНИХ І СХІДНИХ КРАЇН

Женева, 29 липня. В міжнародних дипломатичних колах вважають, що тепер власне наспів час, в якому всі країни демократичного Заходу і тоталітарного Сходу могли б щераз спробувати наладнати свої стосунки при „круглому столі". В тій цілі на осінь плянується загальну господарську конференцію, в якій взяли б участь всі західні країни, охоплені пляном Маршала, та опанованій Совєтами східноевропейські держави.

КАТАСТРОФА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛІТАКА В ДОРОЗІ ДОВКОЛА СВІТУ

Аден, Арабія, 29 липня. Одна з трьох американських суперфортець Б-29, що відбувають лет довкола світу, розбилася вчора на морі, недалеко від цього порту на південному побережжі Арабії. Тільки один летун врятувався, а 16 вважається за погибших. П'ять трупів вже виловлено з води та похоронено з усіми військовими почестями. Причина нещастя ще невідома.

МЕЙОР БЕРЛІНА ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКЕ ДОМАГАННЯ

Берлін, 29 липня. Берлін має тепер двох шефів поліції, після того, як заохочений західними союзниками мейор міста, Фрау Люїзе Шредер, відкинула домагання совєтського військового команданта, щоби на цьому пості залишити вишколеного в Москві комуніста Павла Марґрафа. Міська Рада його відставила, іменуючи на його місце соціяліста Штумма.

ЮГОСЛАВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПОТВЕРДЖУЮТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

Беоґрад, 29 липня. Конґрес югославської комуністичної партії ухвалив вчора свою „партійну лінію" та вибрав збільшений з 26 до 62 членів центральний комітет, даючи повну піддержку Тітові в теперішньому конфлікті зі Совєтським Союзом та його іншими сателітами з Комінформу. В кінцевій декляраціі ще раз відкинено обвинувачення Комінформу, обвинувачуючи його зі свого боку.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА ДУНАЙСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Беоґрад, 29 липня. Вчора тут прилетіла двома літаками американська делегація на конференцію в справі міжнародного річкоплавства по Дунаю. Делегацію очолює амбасадор Кавендіш Кеннон. Тому, що делеґації Совєтського Союзу і його сателітів переважатимуть західних союзників кількістю голосів, вважається, що справа процедури буде найбільш оспорюваною проблемою.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ПРОГРЕСИВНА, А КРЕМЛІВСЬКА ПАРТІЯ!

„Третя партія", яка щойно відбула свою конвенцію в Филаделфії, назвала себе за порадою комуністичної газети „Дейлі Воркер" — „Прогресивною партією". Як відомо, комуністи поділили тепер світ на „прогресивний" і „реакційний". Хоч прогресивними є у них тільки справжні комуністи, то для легшої баламути і власної користі зараховують до прогресивних і тих, що потуряють комуністам і допомагають їм поширяти комуністичні впливи, ідучи по лінії, витиченій Кремлем. Всі інші це вже тільки реакціонери, капіталістичні наймити.

Вживаючи оцеї прогресивної назви Третя партія допустилась глуму над американськими лібералами, що були справжніми поступовцями і віддавна мріяли збудувати тут третю партію, справді прогресивну, радикальну щодо розвязки соціяльних проблем. Комуністи, що під фірмою Генрі А. Волеса, а в память Френклина Д. Рузвелта (так вони голосять!), створили в Филаделфії Прогресивну партію, нарушили — вживаючи прогресивної назви — теж і память про давні Прогресивні партії, Теодора Рузвелта з 1912 року і Ля Фолета з 1924, а теж знеславили імя Ф. Д. Рузвелта.

До того на народинах цеї „прогресивної" партії не було крім Волеса і Тоґвела навіть нікого з „Ню Діл", себто з тих лібералів, що були довгий час найближчими дорадниками президента Ф. Д. Рузвелта. Як відомо проти тих дорадників велася дуже гостра кампанія не так за їх радикалізм, як за те, що допускали до впливів у державному, господарському та політичному апараті комуністів. Отже навіть такі люди відтягнулись нині від спілки з Волесом, переконавшись, що вся його акція є ведена та диктована комуністами. Як люди досвідні вони знають, до чого веде робота, що спирається на недосвідченій молоді й інтелектуалах-авантурниках, що шукають слави, розголосу і карієри дешевим способом, приступаючи до партії, яка всьо обіцяє і роздає, хоч сама нічим не розпоряджає. Подібні рухи вже були в Америці. Вони дещо притихли в часі війни; з них повівало фашизмом і вони притихли. Це, що чинить Волес з комуністами, є в очах американських лібералів червоним фашизмом, Якраз тому на конвенції Прогресивної партії не було лібералів і якраз тому справжні ліберали відхрещуються від усякого звязку з цею партією та ще других остерігають перед нею.

Отже маємо прогресивну партію, яка крім прогресивної назви не має ніяких відомих лібералів крім тих одиниць, що перейшли на бік тоталітаризмів. Цього не розуміє ця молодь, що оплескує Волеса, так, як не розуміла в часі війни велика частина молоді теж „прогресивних", що використовували зїзди молоді на те, щоб завести молодь під большевицьку команду, вживаючи для цеї цілі навіть таких людей як пані Елінор Рузвелт, жінку президента держави. Забрало якийсь час, щоб вийшов на яв цей большевицький підступ, забере часу, заки молодь пізнає, куди її ведуть комуністи при допомозі Волеса в теперішній час.

Прогресивна партія, не зважаючи на розголос, який робить їй комуністична пропаганда в Америці й в світі, таки немає виглядів на розвій. Але вона може заступити Комуністичну партію, як її проголошено б незаконною.

Боротьба президента проти інфляції

Як головну причину скликання надзвичайної сесії 80-го конгресу подав президент Труман необхідність стримання інфляції. Ця справа, на його думку, така пильна, що не можна вижидати аж нововибраний 81-й конгрес підійме її за яких 8 місяців. У своїй промові, виголошеній на зібранні обох конгресових палат у вівторок 27. липня, президент доводив, що занедбання протиділати проти інфляції, було б нерозважною глупістю. Підвишка цін життєвих продуктів стає дошкульнішою кожного дня. Вона дається в знаки кожній американській родині, а теж і цілому світові і світовий мир залежний від сили нашого господарства. Комуністи — все одно, в Америці чи закордоном — рахують, що наш теперішній добробут покінчиться депресією і вони тільки ждуть, щоб в нашій країні прийшло до господарської руїни.

Другою важливою справою, для якої конгрес був скликаний, це справа побудови домів, для якої бил перейшов був уже в сенаті під час попередньої сесії конгресу.

Інші згадані справи це лише інцидентальні, хоч і важливі в кожному часі.

Тому, що найпильнішою справою, як згадав президент, є справа інфляції, треба призадуматися над її причинами так, як їх зясував президент у посланні.

„Ціни вже такі високі, що минулого року більш ніж одна четвертина родин у нашій країні були приневолені видати на життя більше ніж заробили... Водночас промислові ціни, які дотикають всіх бизнесменів і робітників, скачуть швидко, Підвишку цін на виробах оприлюднюють раз-у-раз промислові підприємства, які мають вплив на наше ціле господарство... Підвишка цін промислових виробів є для нас так само важлива, як і життєві кошти. Вона падає тягарем на незалежного бизнесовця. Вона грозить знищенням справедливої рівноваги між промисловістю і рільництвом. Вона може покінчитися тільки катастрофою, коли так піде дальше.

„Ще й тепер є люди, які повторяють старий аргумент, що... ціни падуть, коли зняти контролю з продукції. Таких аргуменів уживали ті, що домагалися знесення контролі цін перед двома роками. Рекорд виказує, що той аргумент був помилковий. Продукція в дечому зросла і ми хочемо її дальше збільшити. Показується одначе, що навіть в часах повного зайняття робітників, при повнім використанні матеріялів і при повнім русі підприємств — ціни дальше зростають і то швидше ніж сама продукція. Отже є очевидним, що нам не годиться здаватися на зріст продукції, щоб недопустити до зросту цін, а треба заатакувати прямо саму інфляцію".

Після висловлення таких поглядів, президент вичислив 11 точок для стримання інфляції.

З отих аргументів президента можна прийти до висновку, що справді так є, як він каже: продукція змагається, але ціни не тільки не падуть, а ще ростуть. Це вказує, що згадана засада економістів є помилкова і тому треба якогось іншого вияснення небезпечної економічної прояви зросту цін при зрості продукції.

Коли республиканська більшість підсуває президентові партійно-політичні мотиви для скликання надзвичайної сесії і не признає за справедливі аргументи президента, то треба доказати, в чім саме полягає помилка президента, на скільки йде про інфляцію. Закид, що Труман руководиться партійністю тут ні при чому. Кожний спір можна звести до партійних, а навіть і особисих порахунків. Коли ідеї президента покриваються з ідеями й потребами загалу, то закиди конкурентів не можуть мати стійности, доки не будуть посилені фактами.

Микола Чубатий.

Наукове Товариство ім. Шевченка при праці

Надійшли до Америки два томи нових видань найвищої української наукової установи — Наукового Товариства ім. Шевченка — Записки НТШ, том 157-й та перший випуск обновленого популярно-наукового журналу „Сьогочасне та Минуле". Обі публікації проголосили світові, що нетитулована, але справжня українська академія наук обновила свою видавничу працю перервану на 8 літ двома большевицькими окупаціями та наїздом націстів на Україну. НТШ тимчасово заложило свою головну кватиру в Мінхені та своїми зиданнями сказало, що українська вільна наука живе та жити буде навіть серед найгірших обставин еміграційного життя.

Перед нами 157-мий том, эсему науковому світови відомих, „Записок НТШ" — тої хроніки наукової думки продовж останніх шість десять літ відродженої української нації Кількo споминів несе зі собою той історичний том, виданий на далекій чужині поза рідними землями. Перед нашими очима пересувається фільма українських вчених соборної України, що плодами свого ума перед світом вселюдської науки зазначували динамічне життя поневоленої, одначе вічно непоконаної української нації. А між ними такі відомі імена українського національного відродження як: Володимир Антонович, Дмитро Багалій, Хведір Вовк, Орест Левицький, Вячеслав Липинський, Олександер Барвінський, Іван Верхратський, Іван Пулюй, Михайло Грушевський, Олекса Новицький, Іван Нечуй-Левицький, Микола Лисенко, Гнат та Павло Житецькі, Олександер Русов, Дмитро Дорошенко, Іван Франко, Володимир Гнатюк, Володимир Левицький, Станислав Дністрянський, Степан Рудницький, Василь Щурат, Олександер та Філярет Колесси, Кирило Студинський та десятки других також добре відомих імен, що їх плоди духа виповняли сторінки попередних 156 томів Записок та кілька соток других наукових публікацій НТШ. Це вони продовж останніх 60 літ виробляли українському народови атестат на новочасну культурну націю. Тому і не диво, щю за честь собі мали приняти членство НТШ такі чужинці, корифеї людського ума як Макс Плянк, Альберт Айнштайн, Альфред Єнсен, Алексій Шахматов та десятки других. Тому з правдивим звозушенням ви дивитеся на цей новий том, що навязує нитку традиції, сновану так сердечно синами собрної України ще тоді, коли українська земля розрізана двома вірлами, австрійським та російським, й не мріяла про можливість злучитися в одну соборну державу самостійної української нації. Це, що видало НТШ друком продовж останніх 60 літ, лишилося правдивим сокровищем української соборної нації, чого ні вода не забере, ні огонь не спалив, чого ні польська поліція ні російська крівава Чека не в силі були зліквідувати.

Остання зліквідувала матеріяльні добра НТШ — три величаві доми у Львові, великої цінности бібліотеку, три музеї, друкарню та переплетню книжок, установи уфундовані здебільша меценатами зі східної України, одначе лишилися по бібліотеках Европи, Азії та Америки біля шість соток томів українського духа, вилитого авторами на папір та на віки вічні утриваленого в сотках томів НТШ.

Новий том Записок дотримує вірно всеукраїнські традиції найстаршої української наукової установи, бо приносить працю вченого зі східної України, спадкоємця історичної школи Михайла Грушевського, а саме працю проф. Льва Окіншевича „Знатне Військове Товариство в Україні Гетьманщині XVII. та XVII. століття".

Праця талановитого історика українського права прямо ревеляційна. Вона ставить нам перед очі правдивий соціяльний лад Другої Української (Козацької) Держави, дотеперішними історикам часто однобічно представлюваний. Проф. Окіншевич відкриває нам, що козацька держава, хоч визволяла український нарід з польської неволі, не вносила цілковитої соціяльної революції. В будові української держави брала визначну участь також українська шляхта, що в новому громадянстві під назвою „Значного Військового Товариства" була стовпом хребетним української держави та її організаційним чинником.

„Знатне Військове Товариство" бере свій початок вже за часів Хмельницького; воно розвивается в правдивий стан за наступних гетьманів. Нова праця проф. Окіншевича розбиває тим самим в пух помилкові переконання, часто інспіровані московською пропагандою, що геть. Мазепа перший завів нову шляхту в Україні та наложив на селян панщизняні обовязки. Праця проф. Окіншевича поперта величезним джерельним матеріялом виказує, що геть. Мазепа не ввів в Україні нічого нового та не був ворогом українських мас, як в демагогічній проти-українській літературі малюють його москалі та дехто із своїх.

Та новий том „Записок Н. Т. Ш." це тільки перша ластівка весни української обновленої наукової праці. Друкується вже наступний том Записок, що принесе нам працю другого східного українця проф. Яковлева про козацький кодекс українського права. Черговий том посвячений буде виключно Великому зривови українського народу під проводом Богдана Хмельницького 300 літ тому назад, що приніс Україні визволення зпід Польщі.

Готові до друку томи Фільольоїгчної Секції та Математично Природничої секції, останній вийде мабуть в чужих мовах англійській, французькій, німецькій).

Наукове Товариство ім. Шевченка підготовляє також величезної ваги твір: „Енциклопедію Українознавства". В нинішних часах коли майже всі українські бібліотеки на рідних землях та поза Україною розбиті, а рівночасно українське життя пережило таку страшну крізу, конечно треба з науковою стислістю опрацьованого інформаційного підручника про всеціле українське життя — Енциклопедії Українознавства. Кілька десяток українських вчених з усіх земель України, найкращих фахівців своєї науки працюють над тим збірним виданням, що стане основним інформатором про Україну та українців.

Та кромі стисло наукових творів НТШ навязало до своєї львівської традиції з-перед 1939 року та приступило до обнови видання популярно-наукового журналу під заголовком: „Сьогочасне та Минуле". Відновлений журнаял має бути лучником поміж українською наукою та широкими шарами українського громадянства. Тим НТШ дало доказ, що розуміє завдання новочасної науки — достосовуватися до потреб кипучого життя нації.

Немає сумніву, що одним із браків української передвоєнної науки все був брак лучности поміж науковими дослідами українських вчених та потребами нації в дану пору. Під тим оглядом кожна европейська наука з українською включно повинна брати собі приклад з американської науки, що все живо відчуває темпо національного життя та на нього постійно реагує. Це не значить, що наука має стати засобом пропаганди, як це діється в тоталітарних державах, комуністів та фашистів. Навпаки, наука в Америці є на сто відсотків незалежна та зберігає свою наукову обективність. Звязок американської науки з життям лежить в цім, що американський вчений, американські наукові установи опрацьовують питання, яких розвязки нині громадянство потребує і на які воно нині хоче мати відповідь від своїх вчених.

Коли теж наукові досліди та наукові публікації НТШ підуть тим шляхом, то наша найповажніша наукова установа сповнить свій довг зглядом України як найповніще. Вчений мусить в такі історичні часи як нинішні вичувати подих епохи та своїми дослідами допомогати розуміти та розвязувати питання нині пекучі для української нації.

Наукове Товариство ім. Шевченка приняло динамічний розмах у своїй науковій праці. Українські вчені, зорганізовані в цій установі серед найважчих обставин скитальчого життя, працюють і хотять служити своїй нації нераз в голоді та холоді. Одначе для вченого найбільшою розрадою його життя є побачити працю свого ума народженою на світ — опублікованою. Безнадійність охоплює вченого, коли він по важній та мозольній праці освідомляє собі, що його праця не побачить світу та

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

5)

Слово „ім'ям революції розстріляти" замінили, а саме: „ім'ям УССР, або РСФСР, або СССР, — розстріляти, або тим же ім'ям позбавити на 5—10—15—25 років усіх прав (?) і заслати на поступову смерть в Соловки, Котлас, Нарим, Чукотку і т. д., що в перекладі на німецьку мову означає: Дахау, Аушвіц, Бухенвальд і т. д. Отже форма змінилась до того, що її навіть важко пізнати, а зміст у формі залишився старий — катівський.

Але про це трохи пізніш. Буду додержуватись, буду старатись додержуватись послідовності в цій моїй праці, хоч і відчуваю, що не додержусь цього, а частенько буду ухилятись у бік.

З одного боку, важко бути послідовним через ті умовини, в яких я взагалі живу і пишу, а ще важче бути послідовним тоді, коли перед очима встають цілі армії отих мучеників, розстріляних „ім'ям революції", коли встають оті десятки мільйонів найчесніших та шляхетних людей, знищених волею купки політичних авантюрників і кожний з тих жертв комунізму протягає покалічені руки, голови і ноги, благає і наказує: Ти живий свідок! Пиши! Пиши, нехай весь світ знає, за що ми загинули!

Кричи! Галасуй! Але так кричи, щоб не залишилось на світі жодної людини, яка б не почула! Щоб не було жодної людини, яка б не почула тієї світової правди, в ім'я якої ми загинули!

Тіні замучених комунізмом десятки мільйонів людей стоять перед очима. З їх висохших скелетів ще капає невинно пролита кров, яка благає і наказує, щоб Нюренберзький процес роздивляти, як прелюдію до генерального Московського процесу над мавзолеєм Леніна, над ходячим, зловонним трупом Сталіна та його помічників, які є безпосередніми вбивцями та катами тих жертв комунізму, котрих розстріляно та замордовано „ім'ям революції" та „ім'ям СССР".

Ті мученики, ті жертви, що їх знищив комунізм, вимагають і наказують в ім'я Бога, в ім'я правди і справедливості судити; сьогодні судити мертвих Маркса, Енгельса, Леніна і сьогоднішніх провідників і їх людожерські ідеї — Сталіна і його помічників.

Важко, дуже важко методично та послідовно, крок за кроком і докладно передати людству всю жахливість комуністичної тиранії та відкрити очі деяким „сліпцям", що в дійсності являє собою комуністичний „рай" в СССР, тоді, коли оте десятки мільйонів мертвих, знищених комуною людей, стоять перед очима, коли оті десятки мільйонів благання 170 мільйонів живих рабів, які виснажуються і вмирають в комуністичних пазурах, розривають душу, а сльози страждань за них заливають очі.

Важко, неможливо викинути з думок і серця ту гостру, щохвилинну біль, не тільки за Україну, спльондровану та поневолену комунізмом, та за її синів і дочок, яких більш половини знищено Чекою — ГПУ — НКВД, а взагалі біль душі, зо всіх тих, що загинули від рук комунізму і за тих, які виснажуються і вмирають в його кайданах.

Але знову повернемось до Чека і „Чорного ворона".

Хто ж очолював отї різні: Губчека, Повчека, Райчека, Ортчека, Водчека і Чека взагалі?

Зі всією відповідальністю за сказане, заявляю, що на чолі і поза ним стояли переважно кримінальні злочинці, які до революції (до 1917 року) були засуджені на ув'язнення або вічну каторгу за вбивства, розбої, крадіж, грабунства, гвалтування, фальшування грошей і т. д. — іншими словами — всі покидьки людства.

Революція визволила їх з в'язниць та місць заслання і вони всі як один, з кримінальних злочинців перевертались у „політичних" і обняли місця катів з Чека.

Чека якраз відповідає злодійському фахові кожного з тих „політкаторжан" і вони охоче згоджувались до „праці" в Чека.

В їх старому фахові, за який вони були засуджені царським кримінальним судом, тобто за вбивства, грабунки та інше, більш потреби не було. Їм не треба було мерзнути десь у лісі, або мокнути під дощем в темну ніч, вичікуючи перехожого, або переїзжого, щоб забити його і пограбувати. Не треба було вибирати найтемнішу ніч, щоб пролізти в якусь хату, вирізати дорослих і дітей, щоб пограбувати їх, а ще більш... не треба було боятись відповідальності за ці злочини.

Це вони могли робити цілком безкарно, офіціяльно і законно серед білого дня, бо вони всі посіли місця при владі, — в першу чергу в Чека.

Отже, вони більш не крали, не грабували, не фальшували грошей, не гвалтували і для цих цілей не вбивали зза рогу, бо це все вони робили в день, в офіяльній установі, в „урядові години".

Вони діяли „ім'ям революції". Ім'ям революції розстрілювали, тимже „ім'ям" конфіскували, що було потрібно, включно до алькогольних напитків і закуски.

Десь комусь з тих потвор вподобалась якась красуння. Негайно виписувався „ім'ям революції" ордер на арешт, а решту робив „Чорний ворон", який за пів години приносив в своє гніздо намічену жертву революції.

В „гнізді", тобто в Чека, йшла чергова п'яна оргія головорізів і повій. В самий розгал цієї оргії відкривають двері і в дверях стає напів жива жертва революції.

Вона стоїть нерухомо, вдивляючись з німим жахом в глибину кімнати, і в її очах все крутиться так швидко, що вона не встигає схопити очима хоч одну річ...

(Дальше буде).

Українська Національна Рада

(Докінчення зі стор. 1-шої).

ти згідно з тимчасовим законом про реорганізацію українського Державного Центру. Після цього Голова Національної Ради в короткій промові підчеркнув вагу моменту і значіння української консолідації та закрив засідання.

Українські політичні організації послали до Національної Ради все, що мали в своїх рядах найвизначнішого: тут і сивоголові, поважного віку діячі, що брали участь у славних подіях нашої боротьби за державність 1917—20 років. Легенда Крут, Зимового Походу, Чорткова і Базару овіває чола цих борців за волю України. Тут і люди молодшого покоління, що перенесли на своїх плечах Соловецькі табори, Берези Картузькі, збройну боротьбу проти обох тоталітарних окупантів за другої світової війни „млини смерти" в гітлерівській Німеччині. Нема між цими людьми поважних розходжень щодо чергових завдань української політики: ідея Соборної Незалежної Демократичної України об'єднує всіх. На цій плятформі має далі вестися плянова, строго координована праця для справи визволення українського народу. Бачивши ділову роботу новоствореної Національної Ради, кожний сповняється вірою, що після тяжких кривавих іспитів наш народ у цю відповідальну хвилину докаже свою політичну зрілість пляновими діями Української Національної Ради.

В дальших днях Українська Національна Рада продовжувала свою працю як на пленарних засіданнях, так і в комісіях, що були вибрані для підготовки постанов Національної Ради. В спокійних, поважних дискусіях обговорено різні справи загально-національного значіння. 19. липня Національна Рада затвердила текст своєї декларації до Українського Народу. Доля судила, що між присутніми членами Національної Ради є особи, які брали активну участь у праці Української Центральної Ради (1917-18 рік), Української Національної Ради Західньої України, Українського Трудового Конгресу 1919 року в Києві та в соймі Карпатської України 1939 року. Тоді вони писали і затверджували універсали, декларації і постанови найвищих українських законодатних установ і своєю працею та боротьбою з найбільшою жертвенністю обороняли свої ідеали. Між членами Національної Ради маємо представників усіх земель України, від Кубані аж до Тиси. Тридцять років відділяє цих людей від тих історичних подій, але й досі вони живі духом і незламні в своїй вірі та надії на кращу будучність українського народу.

В спокійних словах декларації, що її прочитав Секретар редакційної комісії, подано образ життя і боротьби українського народу за волю та нарисовані коротко його теперішні прямування. Декларація кличе народ до єдности в боротьбі за свободу і державність. Цей голос буде почутий всюди, де є жива українська душа. Голос поневоленого українського народу почує і культурний світ.

Далі Українська Національна Рада прийняла до відома склад новоутвореного Виконного Органу на місце дотеперішнього. Цей новий Виконний Орган Українського Національно - Політичного Центру буде постійно діяти як установа, відповідальна перед Національною Радою. Національна Рада зустрічає зголошений склад Виконного Органу рясними, щирими оплесками. Предсідник Національної Ради дає слово Голові Виконного Органу для виявлення програми діяльности цієї установи. Після цього представники поодиноких партій, представлених у Національній Раді, подали свої зауваження до проголошення Голови Виконного Органу і склали свої декларації.

В своїй промові Голова Виконного Органу сказав між іншим таке:

„Ще ніколи в історії людства не стояла в більшій небезпеці свобода людини, її культура і тисячоліття цивілізація, як тепер. В цих обставинах відповідальність за майбутнє нестимуть усі народи світу, в тому числі український народ. В такій ситуації маємо намітити напрямні лінії нашої політики.

Що таке політика? Політика — це уміння правити державою чи громадою для добра і поступу громади. Коли мати на увазі добро окремих громадян і цілого народу, то відсіль випливає велика відповідальність політика: політик повинен уживати таких засобів, які вимагають найменших витрат і жертв і приносять найбільшу користь для суспільства. **Тому — то справжня політика відкидає всякі фантастичні пляни, вона мусить стояти на реальному грунті. Політика має собі ставити досяжні завдання.**

Взявши цю мірку, підходимо до нашої української політики. Які ми ставимо собі завдання? Які засоби ми маємо до їх здійснення? В ухваленій декларації Національної Ради сказано, що Національна Рада і її Виконний Орган повинні працювати для відновлення Соборної Незалежної України — з **демократичним** ладом. Цими словами Національна Рада вказала на напрямні лінії нашої політики. Згідно з засадами, проголошеними Національною Радою, **ми маємо нав'язувати свою визвольну боротьбу до наших історичних традицій. Ми мусимо працювати для створення міцної єдности та організації наших національних сил на демократичній основі. Нам не треба штучної єдности, накинутої згори. Нам потрібна єдність органічна, що дає кожній громадській і політичній групі можливість виявити свої особливі риси, бо така єдність не перешкоджає вільному розвиткові сил нації. Я вважаю, що між нами нема незгоди в тому, що наша визвольна справа буде на добрій дорозі тоді, коли вона буде мати політичне і моральне довіря в демократичному світі. Світ визнає і поставиться прихильно до такого руху, який докаже свою політичну зрілість. В цьому пункті є тісний зв'язок внутрішньої і закордонної політики.** Упорядковані внутрішні відносини дають кожному народові шанси на визнання в світі. І навпаки: факти, що свідчать про політичну незрілість того чи іншого народу, шкодять визнанню його права на державне самостійне життя. З цього всього випливає, що **в своїй політиці ми мусимо насамперед звернути увагу на упорядкування своїх внутрішніх сил. При всій важливості зовнішніх чинників, з якими ми мусимо числитися, все таки наше перше завдання — це організація своїх власних сил".**

20. липня Національна Рада відбула своє останнє пленарне засідання. Члени Національної Ради розходяться з повною свідомістю, що вони виконали поважну роботу для української справи. Кожний відчуває, що без об'єднаної дійової волі, без спільної плянової політики, нічого тривалого не можна досягнути і всі наші жертви можуть піти на марне. Цю необхідну єдність створила Українська Національна Рада.

Співом українського національного гимну закінчено першу сесію Української Національної Ради.

Після цієї Сесії, Українська Національна Рада продовжує свою працю через Президію, комісії та Виконний Орган цієї установи. З утворенням Національної Ради настав час широкої мобілізації всіх сил українського народу в всіх землях України і на чужині. Свідомий, зорганізований, з'єднаний великий народ не дасть себе довго держати в неволі. Національна Рада кличе ввесь український народ піддержати її відповідальну працю і словом і ділом. Віримо, що факт створення Національної Ради — це та іскра, яка запалить огонь завзяття в серцях усіх вірних синів українського народу в Україні і в розсіянні сущого.

Боже, нам єдність подай!

Русифікатори наступають

Року 1939-го в цілому світі, де тільки живуть українці, святковано 125-ті роковини з дня народження великого українського поета Тараса Григоровича Шевченка. Святковано Шевченківський ювілей і в усіх совєтських республіках, однак основний центр свята все ж таки столиця України — Київ. У Києві з нагоди Шевченківського ювілею зібрався спеціяльний пленум Спілки письменників СССР, в якому взяли участь представники багатьох республіканських літератур. Простора заля Верховної Ради УССР ледве вміщала присутніх літераторів та причетних до літератури людей. Не втихали гучні промови, палкі вітання, виголошувалися фахові доповіді, раз-у-раз спалахував магній, бризкали сліпучим світлом „Юпітери", вибухали бурхливі оплески. І хоч намісника Сталінового в Україні — Микити Хрущова не видно було ні в Президії пленуму, ні серед промовців (він, між іншим, „скромно" сидів на останньому стільці в партері) проте в усьому, що сьогодні відбувалося в цій залі, відчувалася режисерська рука Москви. Шевченків національний геній глибоко-національний характер його творчости, вплив Шевченкової поезії на формування національної думки ряду наступних поколінь, глибочінь його національної душі, нарешті надлюдська любов нашого співця до України, задля якої він, як патріот своєї батьківщини, ладен був офірувати своєю власну душу, — все там, на Шевченківському пленумі, затушковувалось, як „несуттєве", „другорядне", натомість випиналося все, що „свідчило" про Шевченка як про „общеросса", утраквіста, ба, навіть москвофіла. Так наче наш славетний Кобзар і не написав ні „Гайдамаків", ні „Сна" ні „Посланія", — так наче зовсім не він картав зрадників України, називаючи їх „сміття, грязь Москви". Навіщо ж те робилося? Звісно, не задля Шевченка, а задля українського народу, щоб показати його нібито національну неповноцінність, недолугість, провінційність і, нарешті, вікову залежність від Москви.

Відтоді минуло 9 років. І ось днями а саме — 7. червня, в СССР святковано 100-ті роковини з дня народження основоположника російської літературної критики В. Григоровича Бєлінського. Знов таки і цей ювілей святковано в усіх совєтських республіках, отож і в Україні. Так само не тільки в день 7-го червня, а й в попередні дні лунали про Бєлінського гучні слова, виголошувалися хвальні доповіді, відбувалися присвячені Бєлінському зїзди діячів, конференції, сесії. Чим же характеристичні всі виступи з нагоди ювілею Бєлінського і чим вони різняться від виступів під час Шевченківського ювілею? Тим, що якщо під час шанування Шевченкових роковин все українсько-національне затушковувалося та замовчувалося, в ювілейні дні Бєлінського, навпаки, все московсько-національне випиналося, підкреслювалося, наголошувалося. Совєтські часописи, радіо, промовці, доповідачі, лектори — тільки те й робили, що твердили: „Бєлінський — відданий син російського народу", „Бєлінський — найбільший російський патріот". „Ідеї Бєлінського — глибоко національні ідеї", „Бєлінський над усе любив Росію і все російське". І ще сотні прикладів до того, який був з Бєлінського російський патріот.

Змушені до того московською режисурою, тієї ж самої а може навіть на кілька тонів вище від самих москалів, співали і наші „земляки" у Києві. Написали, наговорили вони про Бєлінського за ці дні такого, що часом і купи не держиться. Бєлінський, мовляв, був другом українського народу, Бєлінський мав великий вплив на українську літературу минулого століття, Бєлінський пророкував українському народові (звісно, вкупі з російським!) велике майбутнє.

Але киньмо ретроспективний погляд у минуле і придивімся, який же з Бєлінського був „друг українського народу".

У 30-х роках минулого ст., коли Бєлінському було 25-30 р., молодий російський критик справді виявляв прихильне ставлення до українських оповідань Основ'яненка, хвалив українські казки Бодянського, високо цінував українську історичну поезію, писав захоплюючі слова про Україну.

Та ось незабаром надійшли 40-ві роки — і з Бєлінським стається якась дивовижна переміна: з прихильника всього українського, він раптом робиться його ненависником. Української мови, про яку він нещонедавно був високої думки, тепер, за його словами, зовсім нема, — є тільки українське наріччя. Україна — не нація, а тільки — плем'я.

„Літературною мовою українців не може бути українська, — пише він тепер, — а тільки російська. Якщо на Україні може появитися великий поет, то не інакше, як під умовою, щоб він був російським поетом сином Росії, що гаряче приймає до серця її інтереси, терпить її терпінням, тішиться її радістю" (підкр. всюди наше — Р. Б.).

І ось, ніби наперекір бажанням та пророкуванням Бєлінського, саме тоді в Україні з'являється справді великий поет, проте, син не Росії, а таки України, що „гаряче приймає до серця її інтереси, терпить її терпінням, тішиться її радістю". Поет цей — Тарас Шевченко. У травні 1840 р. виходить друком перше видання Шевченкового „Кобзаря", а в кінці грудня 1841 р. в Петербурзі надруковано його поему „Гайдамаки". Бєлінський накинувся на співця національних ідей українського народу в найбрутальніший спосіб. Він, між іншим, писав:

„Читачам „Отечественных Записок" відома наша думка про твори т. зв. „української літератури". Не будемо її тут повторювати. Скажемо тільки, що нові спроби „співів" Т. Шевченка, упривільйованого, здається, українського поета, переконують нас іще більше в тому, що твори такого роду видаються тільки для потіхи й науки самих авторів; іншої публіки, здається, в них нема. Але як ті панове кобзарі гадають своїми поемами принести користь для нижчої кляси своїх земляків, то дуже помиляються: ...вони для простого народу незрозумілі і не мають у собі нічого, з чим би він симпатизував".

Та, як відомо, розумування ці Бєлінського не справдилися. Не Шевченко, а саме він, Бєлінський, помилився. І сам Шевченко більш знаний сьогодні, ніж Бєлінський.

Однак негативне ставлення Бєлінського до творчости Шевченка, ясно, як до творчости українського поета, нарешті, переходить в щось більше. Нижче подаємо уривки з листа, що Бєлінський писав його з приводу арешту Шевченка до Анненкова:

„...Цей хахлацький радикал написав два пасквілі. Читаючи один його пасквіль цар сміявся, і мабуть справа і скінчилася б на цьому, і дурак не потерпів би за те тільки, що він дурний. Коли цар перечитав другий пасквіль, то впав у великий гнів... Я не читав цих пасквілів і ніхто з моїх знайомих не читав їх (що, між іншим, доказує, що вони цілком непогані, а тільки дешеві й дурні). Однак я переконаний, що другий пасквіль мусить бути обурюючє гидотний і з причини, про яку я вище згадував. Шевченка заслали на Кавказ солдатом. Мені його не жаль: якби я був суддею, зробив би не інакше. Я маю особисту ворожнечу до такого роду лібералів..."

А трохи нижче, в цьому ж таки листі до Анненкова, Бєлінський пише про Куліша:

„Один із хахлацьких лібералів, якийсь Куліш, надрукував у журналі „Звездочка"... історію Малоросії, де сказав, що Малоросія повинна або відірватися від Росії, або вмерти... Ось що роблять ці скотини, безмозкі лібералики! Ах, ці хахли!... Лібералькичають во ім'я галушок і вареників зі свинячим салом!... Який же уряд дозволить друком пропо... відувати відрив від держави области?"

Так писав в останні дні свого життя Віссаріон Бєлінський, той самий Бєлінський, що його в недавні ювілейні дні тисячу разів іменовано як „предшественника російської соціял-демократії", „революціонного демократа", а в Україні — — друг українського народу". Ні, такою мовою міг говорити не демократ і не друг українського народу, а московський шовініст, асимілятор, миколаївський держиморда. І ці думки та висловлювання Бєлінського, що пізніше живили Юзефовичів, Валуєвих, Шульгіних та Савенків, — хіба вони досі не живлять сучасних Постишевих, Балицьких, Хрущових та інших московських церберів, що поставлені в Україні чатувати, щоб часом не відірвалася від Москви ця — за словами Бєлінського — „область"?

Живлять і живитимуть доти, доки Україна перебуватиме

Під московським караулом,
У неволі у тюрмі...

Р. Бунчук.

(„Українські Вісті", Ульм).

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА ПРИ ПРАЦІ

(Докінчення зо сторони 2-гої)

його труд на ділі пішов так, як намарне.

Та це вже не справа вченого, а справа його громадянства, щоб воно допомогло результати нераз кількарічної праці вченого видати та зробити їх культурною власністю українського народу та культурною власністю цілого світа.

Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка розпочав збірку жертв на наукові видання тої заслуженої української наукової установи, НТШ. Тому кожен, хто дорожить духовим добром української нації, повинен поспішити зі своєю жертвою на наукові видання НТШ.

В осені 1948 наукове Товариство ім. Шевченка буде святкувати по всему світі де живуть Українці 75-літній ювілей свого існування. Українці по всему світі сущі мусять відзначити цей рідкий ювілей української культури окремими обходами. Нехай й українські громади Америки та Канади підготовляють ювілейні обходи Матери української науки — НТШ та зложать свою жертву на видавничу справу НТШ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ГАРТФОРД, КОНН.

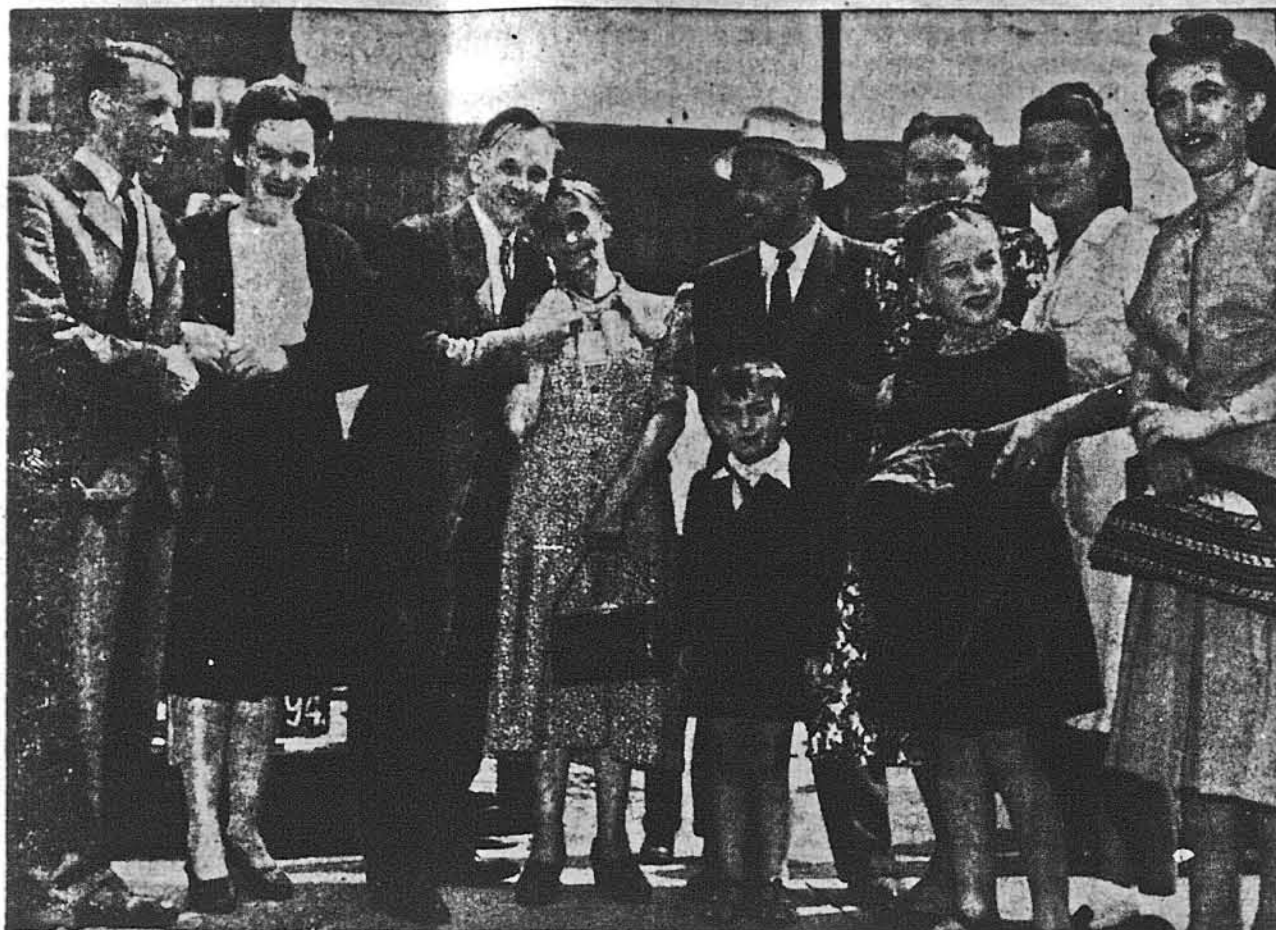
Нове українське підприємство.

Новозорганізоване підприємство в Гартфорді під проводом знаного провідника стейтової організації української молоді і ветерана американської армії п. Йосифа Ярошевича висвітлило дня 18. липня в церковній галі вперше кілька дуже цікавих фільмів з природи, а також фільмову драму під назвою „Марійка невірниця". Фільм, побудований на тлі побуту українського Закарпаття під чеською владою, викликав тоді живий інтерес самих чехів. Теж президент Масарик оглядав цей фільм. Вже з українського боку названо фільм, зовсім слушно, „Забутий Край".

Поминаючи мистецьку форму фільму, а також моральні і національні моменти, яких в фільмі, з огляду на зрозумілий інтерес чеської фільмової продукції, годі шукати — фільм ілюструє цілу безодню злиднів і безпросвіття наших братів в Закарпатській Україні, які несли віками тяжкий хрест мадярської неволі, потім чеської господарки, в врешті московсько-большевицького „визволення" Ця вітка цілими віками гноблена національно і соціяльно, дужим зривом 1938 р. доказала світові свою глибоку національну свідомість, будуючи свою українську державу та боронячи її в нерівній боротьбі з мадярською армією на протязі 6 тижнів тоді, коли модерна чеська армія не віддала й одного стрілу до гітлерівського напасника.

Багато рефлексій насуває фільм і варта його побачити. Беручи під увагу, що це молоде українське підприємство має за завдання в будуччині висвітлювати українські національні фільми більшої вартости, належало б українцям піддержати цей смілий почин і дати можність стати на ноги так важному в теперішних обставинах українському підприємству.

Ю.

РАДІСТЬ ВРЯТОВАНОЇ СІМ'Ї.—Цю знимку помістив канадійський „Ди Виндзор Дейлі Стар" з 19. липня п. н. „Рідня Зелених зійшлася разом на Виндзор-станції". По середині бачимо молодого й активного Богдана Зеленого (свого часу сидів в польській тюрмі на Баторого разом з полк. А. Мельником!), як обіймає стареньку 78-літню маму, яку спровадив зі скитальщини, разом з двома братами, Зеноном і Ростиславом та їх дружинами і дітьми. З правого кінця бачимо п-ню Анну Зелену, яка разом зі своїм мужем Богданом, належать до 341 відділу У. Н. Союзу. Тепер є надія, що з побільшеноюріднею Зелених побільшиться теж і Союзова родина. А всіх їх ще нема на тій знимці!

Виїзд наших малих Нюйорчан на „Вакаційну Оселю"

В неділю, 25. липня, коло 8-ої години зранку зароїлося біля 33. числа 7-ої вулиці від розсміяних личок наших найменших (від 6 до 11 літ), що весело спішили на збірку. Біля 20 хлопчиків і дівчаток йшли, несучи свої невеличкі клуночки, в товаристві родичів, які їх мали передати двом паням з Жіночої Секції Організації Нових Імігрантів. Замовлений автобус забрав всіх з 4-ої Евні у свої вигідні сидження й веселе тоариство помчало на Савт Феррі.

Треба було бачити ту радість на маленьких личках, коли автобус віхав на величезний пором, а цей рушив через Гудзон. На другому березі перевіз їх аж під замовлений вагон станції Джерзі, куди влетів щебет наших пташенят. Дуже чемна залізнична обслуга помогла дітям всісти й перенести їм пакуночки, хоч вони були й невеличкі, саме під силу та ріст пасажирів. Миттю розмістили їх пані-опікунки на призначених сидженнях, перевірили список і адреси батьків — і вже — ще до відїзду потягу — почав мінятися в вагоні образ за образом. Хлопчики відновляли приязнь, дехто вже ділово сягнув по другий сніданок, а дехто рушив цікаво поміж ряди сиджень оглядати довжезний вагон. Вже знайшли паперові кубки, та один одному почав розяснювати, як треба робити, якщо захочеться напитись води. Дівчатка створили свої гуртки на сидженнях і розказували собі про щось дуже, а дуже інтересне, але й веселе, бо раз-у-раз лунав їхній срібний сміх. Там знову хлопчики нахилили свої біляві головки разом оглядали завзято якісь малюночки, пояснюючи собі пальчиками...

Аж рушив поїзд. Останні прощальні усміхи й кивнення родичів з перону й поїзд покотився тихо, легесенько на зустріч чистому повітрю з метою станути пополудні в чудовій гірській околиці в ОО. Василіян в Давсон, в Пенсилвенії. Голова й секретар Організації Нових Імігрантів в Ню Йорку, що відпроваджували цей літний похід аж до Филаделфії, мали досить часу обмінятися думками з обома панями щодо кожнотижневого звідомлення про кожну дитину, щодо відвидин родичів тощо, й передали їм телефонічну відповідь ОО. Василіян, що вже все приготоване жде в Давсон, та що до поїзду буде вислане авто по дітей. Не зчулися, як прийшла Филаделфія. Панове висіли, а літний похід під проводом двох пань рушив в дальшу дорогу, щоб чимскоріш завести дорогий транспорт на місце призначення.

Ця радісна подія незвичайно корисна й конечна, бо особливо дітям з найновіщої імграції треба придилити багато уваги. По всій своїй спромозі треба дати їм нагоду побувати на свіжому повітрі поза Ню Йорком, щоб їхні бліденькі личка порожевіли за тих півтора місяця, щоб побут в гарній гірській околиці зміцнив маленькі організми, бо по повороті жде на них праця в школі.

(в. к.)

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшукв не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,581 Тиро Миколи-Павлів з с. Пятниця (Добромиль) від Левицкий Івана.

15,582 Нодзо Яцка від Нодзо Матвія с. Еви.

15,583 Саверко Теклі Савчак Федька, Старейко Івана від Савчак-Саверко з с. Монастир (Лісько).

15,584 Ємчук Томка з с. Поточисьна (Городенка) від сестри Михалини.

15,585 Єрдик Андрія з с. Лісковате (Добромиль) Глинянський Степана від Єрдик Анни.

15,586 Бакаляр Марії з с. Видерня (Сянік), Бащак Фені з с. Чорна від Будзар Анастазії.

15,587 Тишко Юрка, Юсипчук Миколи з Косова від Козак Володимира.

15,588 а) Стецько Анни, Петронелі і Івана знакомих зі Сянока від Сірий Михайла.

15,588 б) Рідних і знакомих з с. Гірне (Стрий) від Юник Марти зам. Сірий.

15,589 Цюпчик Грицька с. Василя з с. Устечко Червоне (Заліщики) від Цюприк Стефанії д. Михайла зам. Букатка.

15,590 Ціхівський Панька з Ходорова (Бібрка) від Ціхівська Марії зам. Добрянська.

15,591 Бурковський Михайла з с. Співака (Камін. Подільськ.) від Білоус Григорія Михайловича.

15,592 Процик Івана і Анастазії з с. Пятниця, Бабуляк Марії з дому Борко з с. Тарнави, Войтечко Марії і Хомічак Анни всі з пов. Добромиль від Войтечко Григорія.

15,593 Войтишин Степана з с. Дорогичівка (Заліщики) від Попадин Юрка.

15,594 Перчак Григорія з с. Таурів (Бережани) від сестри Олени Перчак зам. Клим.

15,595 Вуйка з с. Свібодна (Ярослав) від Ярема Івана.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. липня 1948 року помер у 56. році життя

СЕМЕН КАНОНІК,

член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний походив з міста Вощинці, пов. Городенка, Західна Україна. Полишив жену Марію, два сини і дочку.

Похорон відбувся 10. липня з укр. гр.-катол. церкви на цвинтар св. Николая при участи родини, членів від. 221 УНС і приятилів. — В. Й. П.!

Т. Шпікула, секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ПОШУКУВАННЯ

ТЕОДОР СКОЦИЛЯК, син Михайла і Марії Скоциляк, роджений в Рогізно, пов. Самбір, який живе тепер в Канаді, пошукує МАГДА БЕМБА (дівоче прізвищи), ур. в Рогізні, пов. Самбір, виїхала до Америки по 1-шій св. війні. Хто про неї знає, або вона сама, прошу написати на адресу:
SKOCYLAK THEODOR
147 Symington Ave.,
Toronto, Ont., Canada.

ХТОНЕБУДЬ, що бажає провести ВАКАЦІЇ в місяці серпні на фармі, можемо таким гостям винаймити кімнати, що їх ще маємо не зайнятими. Маємо гарне місце до купання, електрика, вода в кімнатах, знамениті харчі, бо ми маємо всю свіжу ярину, кури, молоко і т. д. По більше інф. телефонуйте або пишіть до:
Mrs. Wm. TURSKI,
Oakdale, Conn, Chesterfield, Box 84
Phone: New London 2-4604.

МИРОСЛАВ БЕЗУЩКО пошукує рідні, вуйни ГАЛАГІН, жінка Миколи, і її сина Володимира. Вона походить з Луки, пов. Тернопіль, мають перебувати в Пасейк, Н. Дж. Також шукає ОНУФРІЯ ГАЛАГІН І МАРІЮ ГРАНІК, з дому Галагін. Онуфрій має перибувати в Каліфорнії. Вони походять з села Юзефівка, пов. Тернопіль. Хто їх знає або вони самі, прошу писати до: Wladimir Dembrowicz, P. O. Box 36, Manchester, N. Y.

РЕАЛЬНОСТИ

НА ПРОДАЖ в Джерзі Сіті однофамілійний дім, 228 Second St. Трифамілійний дім і штор, мурований, 385 Grove Street. Штор надається на ґросерню, бучерню, делікатесен, драйґудс або стейшенері.
JOSEPH P. CASEY
2986 Boulevard, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1894. Оповідання з минулого.

Священик згодився на жадання Тарзана і почав: „Буде тому більше як сотня літ...

„...як могутній розбишацький корабель приплив туди з бритійською добичею."

„Осьтам" — говорив він дальше — „лежать на побережжі кораблі, розбиті бурею, яку вони хотіли виминути".

„Серед розпучливого пошукування за харчами й водою, як пани так і їх невільники дійшли до каменистих берегів".